

گزارش خراسان رضوی از پروژه‌ها و چالش‌های کلیدی استان که نیازمند اعتبار ویژه دولت است

آقای رئیس جمهور برای استحضار

حمیدی/ بعد از ۲۷ اردیبهشت ۹۶ که د کتر حسن روحانی برای شرکت در میتینگ انتخاباتی عازم مشهد شده بود، تنها یک بار (۲ خرداد سال گذشته) و آن هم تنها چند ساعت هوا پیمای رئیس جمهور در مشهد به زمین نشست؛ سفری که استاندار مناسبیت آن را زیارت اعلام کرد. اما پس از حدود یک سال و با این که در این مدت یکی دوبار دیگر هم خبر سفر عالی‌ترین‌مدت اجرائی کشور به استان مطرح و بعدا تکذیب شد امروز یعنی ۱۶ اردیبهشت ۹۷ بار دیگر مهمان خراسانی‌هاست و قرار است تا با حضور در سبزوار و نیشابور، ضمن افتتاح دو پروژه مهم فولادی، برای افتتاح چند پروژه به فریمان نیز سفر و فردا هم در مشهد با نخبگان استان گفت‌وگو کند. علاوه بر این‌ها مسئولان استانی به‌ویژه استاندار

که از ماه گذشته با اعلام خبر سفر قریب الوقوع حسن روحانی از مدیران عالی خود خواسته بودند تا فهرستی از پروژه‌های نیازمند اعتبار یا به تعبیری بر زمین مانده استان را به همراه طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید اقتصادی و عمرانی آماده کنند تا پیش‌روی روحانی قرار دهند، قصد دارند تا پیش از پایان این سفر بتوانند درست و حسابی برای سهم استان از اعتبارات دولتی چانه‌زنی کنند. مشهد اولین کلان‌شهر مذهبی دنیاست که سالانه بیش از ۳۰ میلیون زائر به جمع ۳/۵ میلیون مجاور آن اضافه می‌شوند. مرکز استان خراسان رضوی شاهراه ارتباطی ایران با بسیاری از کشورهای همسایه است؛ علاوه بر این‌ها ظرفیت‌های بی‌پدیل خراسان رضوی در حوزه‌های صنعتی و باوجود ذخایر بی‌نظیر معدنی مثل سنگان خواف

این سال‌ها هیچ گاه تخصیص این اعتبارات به‌طور کامل انجام‌نشده؛ امسال هم در حالی که نماینده مردم مشهد ۵ بهمن ۹۶ در گفت‌وگو با خراسان رضوی از اختصاص ۱۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای سامان‌دهی حاشیه‌شهر مشهد خبر داده و گفته بود: با مکانیج پنج نماینده مردم مشهد در مجلس با معاون رئیس‌جمهور و رئیس‌سازمان برنامه‌بوده، پیشنهاد شد از محل اعتبارات ماده ۱۸۰، به‌منظور سامان‌دهی حاشیه‌مشهد ۴۰ میلیارد تومان اختصاص یابد و همچنین از محل ریف عمومی ۱۰۰ میلیاردی «به‌سازی بافت فرسوده سامان‌دهی حاشیه‌شهرها و کلان‌شهرهای مذهبی» در لایحه بودجه سال آینده کشور، مبلغ ۶۰ میلیارد تومان برای مشهد در نظر گرفته شود تا در مجموع در سال آینده حاشیه‌مشهد اعتبار اختصاصی ۱۰۰ میلیارد تومانی برای هزینه‌کرد در حاشیه‌شهر داشته باشد، رئیس‌سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان از قطعی‌شدن ۳۰ میلیارد تومان آن خبر داد. حالا چشم حاشیه‌مشهد به سفر رئیس‌جمهور و اعتباراتی است که در قالب سفر او به استان تعلق خواهد گرفت.

● **کشف رود و بدهی ۱۱ میلیاردی به پیمانکاران**

● **پروژه‌های ریلی دیگر**
اما در خراسان رضوی، این شاهراه ارتباطی و ترانزیتی استراتژیک، پروژه‌های ریلی خاک‌گرفته دیگری هم‌وجود دارد که شش‌ه اعتبار نده؛ از دیگر مهم‌ترین پروژه‌های ریلی استان که هنوز چشم‌به‌راه اعتبارات ملی دولت هستند راه‌آهن خواف-هرات، راه‌آهن مشهد-فریمان-دوغارون و مشهد-بجنورد-گرگان را می‌توان نام‌برد که به‌رغم قول‌هایی که مسئولان دولت داده‌اند هنوز به‌بهربرداری نرسیده‌اند. از این‌جیث شاید بتوان گفت راه‌آهن مشهد –بجنورد-گرگان پیرترین پروژه ریلی استان به‌شمار می‌آید که ۲۰ سال از اولین مصوبه دولت برای احداث این خط‌آهن می‌گذرد تا کنون چهار بار در دولت‌های مختلف مصوبه ساخت آن به تصویب هیئت‌وزیران رسیده و کلنگش بر زمین خورده است. بااین‌حال ۲۴ بهمن ۹۶ –بجنورد-گرگان طرحی وساخت راه‌آهن گران-بجنورد-مشهد بین وزارت راه و شهرسازی، استان قدس رضوی و یک شرکت خارجی امضا شد. مدت‌قرارداد پنج ساله و مبلغ آن با احتساب تمام هزینه‌ها از جمله تملک، بیش از ۱۸ میلیاردی‌ان تعیین شده است. ۸۵ درصد پروژه‌را سرمایه‌گذار خارجی ۱۵ درصد آن دولت تأمین می‌کند؛ ۱۵ درصد از هزینه مالی سهم کارفرما را نیز آستان قدس رضوی تأمین خواهد کرد.

اما اگر از پروژه‌های ریلی و جاده‌ای استان به‌عنوان مهم‌ترین محورهای زیرساختی توسعه استان عبور کنیم، مشهد با چالش‌های جدی در حوزه آسیب‌های اجتماعی در حاشیه‌شهر نیز روبه‌روست تا جایی که این قطعه از شهر با حضور یک میلیون و ۲۰۰ هزار شهروند که برخی از روستاها و شهرها و دیگر استان‌ها به مشهد آمده‌اند و برخی هم اتباع مجاز و غیرمجاز کشور‌های دیگر هستند، بارها مورد بازدید مسئولان و نمایندگان مجلس قرار گرفته و نیازمند توجه ویژه در حوزه‌های امنیتی-اجتماعی و بهداشتی... است.

● **حاشیه‌مشهد: ۱/۵ میلیون نفر چشم‌به‌راه اعتبار**
از سویی به دنبال این بازدیدها و روشن‌شدن ابعاد آسیب‌های اجتماعی در این بخش طی سال‌های اخیر دولت و مجلس تلاش کردند تا در کنار اعتباراتی که به منظور حاشیه کلان‌شهر هایش بینی می‌کنند اعتبارات ویژه‌ای را هم برای مشهد در نظر بگیرند اگر چه در همه

● **آزاد ار حرم تا حرم ۸ ساله‌شد**

● **قطار مشهد گلبهار چناران ۶ ساله‌شد**

شهر گلبهار در نزدیکی مشهد ایجاد شد تا شاید مانند کرچی شود برای تهران؛ تا بار اقامت را از گوش‌مشهد بردارد و برخی شهروندان مشهدی سکونت در آن و کار در مشهد را برگزینند. برای تحقق این هدف و سهولت در تردد ساکنان طراح با حضور وزیر راه و شهرسازی آغاز شد. انتظار بود این طرح تا مشهد تا گلبهار ادامه پیدا کند اما بدستور رئیس‌جمهور مقرر شد این پروژه از انتهای خطوط قطار شهری مشهد مسیری ۴۰ کیلومتری را تا چناران ادامه دهد؛ با این حال هنوز بخشی از این مسیر کوتا میسر از ۶ سال در مرحله تملیک اراضی مانده است. اما طاهرخانی معاون وزیرراه و شهرسازی ۱۹ اسفند ۹۶ پروژه‌را از فعال‌ترین پروژه‌های قطار شهری در کشور دانست و گفت شورای اقتصاد فاینانس پروژه گلبهار مشهد ا صادر کرده است و سال آینده عملیات اجرایی پروژه‌سرعت بیشتری می‌گیرد.

سرعت قطار برقی مشهد-تهران ۲۰۰ کیلومتر در ساعت پیش‌بینی شده به‌طوری که طی این مسیر پرت‌ردد که اکنون ۱۲ ساعت به طول می‌انجامد ۶ ساعته نیز ممکن شود تا امکان رفت و آمد دوبرابری مسافران و مشتاقان زیارت امام هشتم (ع) به این شهر فراهم شود. اما سوت احداث این پروژه ۱۲ بهمن ماه سال ۹۰ پس از گذشت هشت سال از آغاز مطالعات و ۴۶ ماه از ابلاغ مصوبه دولت نهم، طی مراسمی با حضور رئیس دولت دهم زده شد، پروژه‌ای که ۱۸ بهمن ۹۴ نیز بار دیگر در مراسمی رسمی، آغاز عملیات آن را روحانی کلید زد اما تا کنون اتفاقی در این مسیر روی نداده است جز این که بارها مسئولان این حوزه با اعلام خبر تأمین فاینانس چینی این پروژه‌بر داخت سهم ۱۵ درصدی دولت، وعده آغاز عملیات اجرایی آن را داده‌اند که آخرین این وعده‌ها را سعید محمدزاده معاون وزیر راه و مدیرعامل راه‌آهن کشور روز پنج‌شنبه گذشته، در فصل بهار اعلام کرد یعنی در نهایت تا ۲۶ روز دیگر.

● **پروژه ریلی مشهد تا هدان چابهار ۹ ساله‌شد**

۱۵ آذرماه سال ۱۳۸۹ و در جریان سفر محمود احمدی نژاد رئیس دولت دهم به چابهار، طی مراسمی عملیات احداث قطعه اول خط‌آهن چابهار-زاهدان-مشهد از سمت چابهار به‌زاهدان به طول ۵۷۰ کیلومتر آغاز شد. یکی از مهم‌ترین اهداف این پروژه ملی اتصال کشور‌های آسیای مرکزی به بندر چابهار یا دروازه تکمیل و توسعه کریدور شرق است اما این پروژه تا خرداد ۹۶ بنا بر آخرین اظهار نظر هاتنها ۲۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشت. ۷ دی‌ماه ۹۶ نیز عملیات اجرایی قطعه نخست این پروژه به مسیر شمال به جنوب از یونسی به گناباد آغاز شد. مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل، اعتبار لازم را برای این طرح ۵۴۲ میلیارد ریال اعلام و ابراز

و تولیدات متنوع کشاورزی و باغی از دیرباز جزو محورهای توسعه در شرق کشور بوده است؛ این در حالی است که به‌اذعان بسیاری از فعالان اقتصادی هنوز از همه این ظرفیت‌ها به‌درستی استفاده نشده و اگر چه از سال‌های پیش طرح‌ها و پروژه‌های متعدد ملی برای آبادانی این استان پیش‌بینی شده است اما برخی از آن‌ها پس از سال‌ها با حرکتی لاگ‌پشتی مسیر تکمیل تا بهره‌برداری رami پیمایند تا جایی که رئیس‌سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی خراسان رضوی پیشتر گفته بود تکمیل پروژه‌های نیمه تمام این استان با این میزان اعتبارات آن هم در صورت تخصیص کامل حداقل ۱۰ سال زمان می‌برد. در این گزارش به برخی از این پروژه‌های پیر که نیازمند توجه بیشتر مقام عالی دولت است اشاره می‌شود.

جدید گلبهار از دیگر پروژه‌های بهداشتی استان است که نیازمند توجه ویژه دولت برای تأمین اعتبار این دو بیمارستان است.

● **خسارت ۷۷۰۰ میلیاردی در بخش کشاورزی**

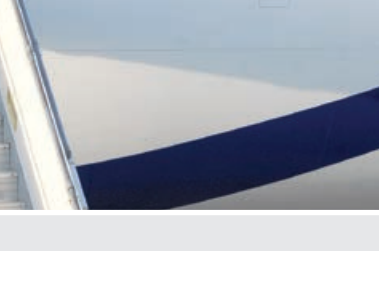

در دوسال گذشته وقوع سرمازدگی‌ها در کنار خشکسالی‌های چندده ساله اخیر، باعث شده تا بنا بر اذعان مسئولان کشاورزی، استان حداقل با ۴۰ درصد کاهش تولید محصول در حوزه باغی و کشاورزی مواجه شود. مسئله‌ای که نه‌تنها حیات کشاورز و اقتصاد زندگی او را تحت تأثیر قرار می‌دهد و مهاجرت را به‌عنوان تنها سرانه‌ریزی استان از قطعی‌شدن ۳۰ میلیارد تومان آن بحران کمبود برخی محصولات کشاورزی و باغی روبه رومی‌کند و به سمت واردات بیشتر سوق می‌دهد. با این تفاسیر اندیشیدن راهکاری که به تأمین زندگی کشاورز و توانان تأمین نیازهای کشور به محصولات کشاورزی بینجامد وظیفه‌ای است که به نظر می‌رسد سال‌های گذشته باید به سرانجام می‌رسید. اما اکنون بحران خشکسالی با کاهش بی‌سابقه بارندگی طی امسال که بنا بر ادعای وزارت نیرو در ۴۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده، جدی‌تر شده است. در همین زمینه بنا بر آمار اعلامی سازمان جهاد کشاورزی استان طی سال زراعی ۹۵-۹۶ کشاورزی خراسان رضوی به‌خاطر خشکسالی حدود دو هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان خسارت دیده است. آفات و بیماری‌ها هم سه هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان به این بخش خسارت زده است. هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان نیز خسارت حوادث غیر مترقبه بوده است که با این‌وصف ضروری است راهکاری امدادی و اضطراری برای این موضوع پیش‌بینی شود.

● **پدیده، پردیسبان و مؤسسات مالی غیرمجاز**

شاید در این گزارش مجال صحبت از ریشه تعاونی‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و برخی شرکت‌های سرمایه‌گذاری در استان که موفق شدند در مدت کوتاه سرمایه‌های خرد مردم را جمع کنند، نباشد اما آن چه امروز در سامان‌دهی این مؤسسات و شرکت‌ها به شدت مورد گلايه سهام داران و سپرده‌گذاران آن‌هاست ، نحوه تعیین تکلیف و روش بازگرداندن این وجوه است چه این که با وجود قانونی شدن برخی مجوزهای شرکت‌سرمایه‌گذاری پدیده هنوز سهام داران این شرکت خواستار بازگشت سریع تر سرمایه‌های خود هستند یا سرمایه‌گذاران شرکتی مثل پردیسبان از بلا تکلیفی خود و ماندن پرونده در دستگاه قضایی گلايه دارند. سپرده‌گذاران مؤسسات مالی و اعتباری مانند کاسپین (فرشتگان، بدرتوس، الزهر (س)، وحدت، پیوند)، افضل توس ... نیز با وجود این که مسئولان دولتی بارها از تعیین

تکلیف ۹۸ در صد سپرده‌ها سخن گفته‌اند از نحوه این تعیین تکلیف گلايه دارند و حتی در باره صحت همین آمار ۹۸ درصدی هم تردید دارند.

انتقال آب عمان نیازمند اعتبارات

اما بحران کم‌آبی را به‌طور قطع باید به‌عنوان مهم‌ترین چالش این استان نام برد؛ استانی که علاوه بر نیاز آبی صنعتی و کشاورزی باید آب شرب میلیون‌ها مجاور و وزائر این شهر را تأمین کند. انتقال آب دریای عمان به استان‌های شرق کشور یکی از مهم‌ترین پروژه‌های ملی دولت است که در راستای تأمین آب شهرها و روستاهای تشنه استان‌های خراسان رضوی، جنوبی و سیستان و بلوچستان تاکنون فقط در حد انجام ۷۰ درصد مطالعات باقی مانده و چشم‌به‌راه اعتبارات ملی دولت است که شاید بهترین منبع برای تأمین مالی این پروژه صندوق توسعه ملی باشد. پروژه‌آبی دیگری برای تأمین آب شرب استانی که هم اکنون فقط ۲۳ درصد ظرفیت سدهای آن آب ذخیره دارد و سالانه با افت یک متری آب‌های زیرزمینی مواجه است، انتقال آب از کوه‌های هزار مسجد است که می‌تواند حداقل ۸۰ میلیون مترمربع آب مشهد را تأمین کند اما این پروژه نیز همچنان روی کاغذ مانده است.

● **دولت، حمل و نقل عمومی، قطار شهری و بدهی خود به مشهد را فراموش نکنند**

اما یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های ضروری برای مشهد به‌عنوان دومین شهر پر جمعیت کشور و اولین شهر زائر پذیر که تا فاق ۱۴۰۴ میزبانی از ۴۰ میلیون زائر و مسافر داخلی و خارجی را خواهد پذیرفت توسعه حمل و نقل عمومی است از این منظر دولت‌ها وظیفه دارند تا در راستای توسعه این بخش با هدف خدمت رسانی به مردم و همچنین نیل به اهداف برنامه ششم توسعه در همگانی کردن استفاده از این روش حمل و نقل در جهت کاهش ترافیک و آلودگی هوا سهم خود را به شهرداری‌ها ببردانند. اختصاص اتوبوس و تاکسی با هدف نوسازی ناوگان فرسوده و اختصاص اعتبار برای توسعه، تجهیز و تکمیل خطوط چهار گانه قطار شهری در مشهد قطعا از مهم‌ترین خواسته‌های مردم و مسئولان استان به‌شمار می‌آید در این رهگذار لازم است تا بر تعیین تکلیف بدهی ۲ هزار میلیاردی دولت به شهرداری مشهد از محل مطالیات شهرداری از دستگاه‌های دولتی و نیز بدهی اوراق مشارکت خطوط ۲ و ۳ قطار شهری مشهد تأکید شود چرا که در حال حاضر و بارگودر آمدهای شهرداری از محل ساخت و ساز و بی‌توجهی دولت به لایحه درآمدهای پایدار در سال‌های اخیر کلان‌شهر مذهبی مشهد به این ۳ هزار میلیارد سخت نیاز دارد.

از سویی دیگر پرداخت نشدن سهم کلان‌شهرها از عوارض سوخت نیز باعث شده است دست شهرداری‌ها در انجام طرح‌های کاهش آلودگی هوا خالی باشد. **برخی از مطالبات مردم سبزوار و نیشابور**
اما مردم شهرستان‌های سبزوار و نیشابور نیز که رئیس‌جمهور امروز در میان آن‌ها حضور می‌یابد حتماً خواسته‌هایی دارند از جمله تکمیل پروژه راه‌آهن سبزوار، ساخت نیروگاه ۵۴۶ مگاواتی که هنوز در مرحله کلنگ‌زنی است، تکمیل فاز دوم پروژه فولاد، احداث و تعریض جاده‌های شهرستان‌های سبزوار، جوين، جغتای، خوشاب، داوژن و ششتمد، تکمیل ورزشگاه ۱۵ هزار نفری ، توسعه فرودگاه سبزوار، ایجاد منطقه آزاد تجاری خشکیار در سبزوار ، دوبانده شدن محور مواصلاتی سبزوار – اسفراین و احداث بزرگراه سبزوار به قوچان که هم اکنون در این مسیر به دلیل عرض کم و تردد زیاد حوادث مرگبار رخ می‌دهد.
مردم شهرستان نیشابور ارتقای وضعیت در مانی و تأمین بودجه مورد نیاز تکمیل بیمارستان سوم

عکس: نینم هفانی – آرشپورسان

نیشابور در کنار تأسیس بیمارستان و مراکز درمانی در شهر‌های اقماری، ارتقای دانشگاه نیشابور و ارتقای دانشکده علوم پزشکی به دانشگاه و تکمیل ورزشگاه انقلاب را که روند ساخت آن تاکنون ۲۰ ساله شده است، مطا لیه می‌کنند.

● **درخواست‌های نمایندگان دولت**

امارئیس مجمع نمایندگان استان در مجلس نیز با اشاره به احصای نیازهای حوزه‌های انتخابیه سایر نمایندگان در باره این سفر و محور انتظارات و تقاضاهای مردم استان از رئیس‌جمهور با تأکید بر مشکلات آبی استان به خراسان رضوی گفت: مهم‌ترین مسئله مورد توجه مجمع نمایندگان استان، بحث خشکسالی و کمبود آب در استان است که به نظر می‌رسد دولت چاره‌ای جز انتقال آب به استان ندارد و مهم‌ترین پروژه‌های انتقال آب مانند پروژه بیرم-بنو تأسیم آب‌های زیرزمینی را که در اختیار سوی دولت تأمین اعتبار شود تا با اجرای این پروژه‌ها بتوانیم آب‌های تصفیه‌شده را به بخش کشاورزی و بخش‌های داخل استان مانند جاده سرخس، سهر اشادمهر از مهم‌ترین خواسته‌های مجمع نمایندگان استان از رئیس‌جمهور دانست.

سعید باستانی دیگر عضو مجمع نمایندگان استان نیز با تأیید سخنان رئیس مجمع در خصوص مسئله تأمین آب استان، بر عزم جدی دولت بر انتقال آب دریای عمان به خراسان رضوی تأکید کرد. نماینده مردم تربت حیدریه در مجلس گفت: مهم‌ترین محورهای توسعه استانی خراسان رضوی رابحث توسعه شبکه حمل و نقل بیان کرد و گفت: شبکه‌های حمل و نقلی بسیار ضعیف است و در حوزه زیرساختی مانند بزرگراه و آزادراه سهم استان خراسان رضوی در کشور بسیار پایین است و دولت باید در این خصوص به توسعه جاده‌های استان نگاه جدی داشته باشد و پروژه‌های روی زمین مانده را زودتر تأمین اعتبار کند.

باستانی با اشاره به پروژه‌های ریلی استان اظهار کرد: دولت نیازمند سرمایه‌گذاری بیشتر روی توسعه کریدور شرق کشور است و از سویی با توجه به وجود معادن گسترده مانند سنگان خواف، نیازمند آن هستیم که خطوط ریلی استان با تأمین اعتبارات ملی تکمیل شوند زیرا جاده‌های ضعیف استان توان پاسخگویی به این میزان از حمل‌ونقل را ندارند و این موضوع باعث افزایش تلفات جاده‌ای در استان خواهد شد. عضو مجمع نمایندگان استان بر توسعه فرودگاه‌های استان نیز تأکید کرد و افزود: با توجه به برنامه‌ریزی دولت در زمینه توسعه حمل و نقل لازم است با توجه به پراکندگی شهرهای استان دولت عزم جدی‌تری در زمینه ساخت و تکمیل فرودگاه‌های کوچک در استان داشته باشد.

وی با بیان این که استان‌های مرزی نیازمند ایجاد و توسعه ارتباطات محلی با استان‌های مرزی کشور‌های همجوار هستند و با اشاره به این که نیمی از جمعیت اسان در مشهد مستقر شده است، تأکید کرد: دولت باید در این حوزه اختیارات استاندارد ی خراسان را افزایش دهد و از سویی دیگر برای شهر مشهد که تقریباً تمام توان مدیران استان را به دلیل سطح گسترده مشکلات گرفته‌است باید اختیارات خاصی در نظر گرفته شود تا مدیران استانی بتوانند با فراغ بال بیشتری به مشکلات دیگر شهرستان‌ها رسیدگی کنند.